

ISSN: 2231 - 0452

राष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठस्य

महस्विनी

षाण्मासिकी शोधपत्रिका

राष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्

(मानितविश्वविद्यालयः)

तिरुपति: - ५१७ ५०७ (आन्ध्रप्रदेशः)

महस्विनी

तिरुपतिस्थ राष्ट्रियसंस्कृतविद्यापीठशोधपत्रिका

१. एषा षाण्मासिकी शोधपत्रिका ।
२. अस्याः प्रकाशनं प्रतिवर्षं जनवरी-जुलाईमासयोः भवति ।
३. अस्याः प्रधानमुद्देश्यं संस्कृतज्ञेषु स्वोपज्ञानुसन्धानप्रवृत्तेरुद्धोद्धनं प्रोत्साहनं विविध-दृष्ट्याऽनुसन्धेयविषयाणां प्रकाशनं च ।
४. अस्यां तिरुपतिस्थराष्ट्रियसंस्कृतविद्यापीठस्थानामन्येषां च विदुषां स्वोपज्ञविचारपूर्णा अनुसन्धानप्रधाननिबन्धाः प्रकाश्यन्ते ।
५. अप्रकाशितानां दुर्लभानां प्राचीनाचार्यरचितानां लघुग्रन्थानां सम्पादन-भावानुवाद-टिप्पण्यादिपुरस्सरं प्रकाशनमप्यस्यां क्रियते ।
६. प्रकाशितनिबन्धस्य प्रतिमुद्रणानि पत्रिकायाश्च स एव अङ्कः लेखकाय निःशुल्कं दीयते, यस्मिंस्तदीयो निबन्धः प्रकाशितो भवति ।
७. अस्यां पत्रिकायां विशिष्टानां संस्कृतवाङ्मयसम्बद्धानां विविधासु भाषासु प्रणीतानां ग्रन्थानां समालोचना अपि प्रकाश्यन्ते । तदर्थं द्वे प्रकाशितप्रतिकृती प्रेषयितव्ये । आलोच्यग्रन्थस्य समालोचना यस्मिन्नङ्के प्रकाशिता सोऽप्यङ्को ग्रन्थकर्त्रे निःशुल्कं दीयते, समालोचना-पत्राण्यपि यथासौविध्यं दीयन्ते ।
८. पत्रिकासम्बन्धी सर्वविधः पत्रव्यवहारः सम्पादकः, महस्विनी-शोधपत्रिका, राष्ट्रियसंस्कृतविद्यापीठम्, तिरुपति-५१७ ५०७ इति सङ्केतेन विधेयः ।

—सम्पादकः

सू.— शोधलेखप्रणेतारः यथाकालं स्वकीयान् संस्कृताङ्ग्लभाषाप्रणीतान् शास्त्रविषयकान् अनुसन्धानलेखान् प्रेषयन्तु, यथावसरं सम्पादकमण्डलस्यानुशंसानुरूपं लेखाः प्रकाशयिष्यन्ते ।

राष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठग्रन्थमाला - ६५

ISSN: 2231 - 0452

राष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठस्य षाण्मासिकी शोधपत्रिका

महस्विनी

कुसुमम् : प्रथमम्

वर्षम् : १९९९

प्रधानसम्पादकः

आचार्यः एस्.बि. रघुनाथाचार्यः

कुलपतिः, राष्ट्रियसंस्कृतविद्यापीठम्, तिरुपति:

राष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्

(मानितविश्वविद्यालयः)

तिरुपतिः - ५१७ ५०७ (आन्ध्रप्रदेशः)

विषयानुक्रमणिका

प्रस्तावना	— प्रो. एस्.बि. रघुनाथाचार्यः प्रधानसम्पादकः	
विनिवेदनम्	— प्रो. के.वि.रामकृष्णमाचार्यः सम्पादकः	
1. वेदविद्यासंशोधनम्		1
	— डा.वा.रा.पञ्चमुखी कुलाधिपतिः, रा.सं.विद्यापीठम्, तिरुपतिः	
2. यज्ञादीनां विविदिषासाधनत्ववेदनसाधनत्वपक्षयोः पर्यालोचनम्		10
	— प्रो. एन्. एस्. आर्. ताताचार्यः	
3. तन्त्रावापप्रसङ्गानां स्वरूपं प्रयोजनं च		22
	— प्रो. कृ.त. पाण्डुरङ्गि	
4. विनीतनिवेदनम्		27
	— डा. एन्. सि. बि. नरसिंहाचार्यः	
5. अपि मीमांसका मनोवैभवादिनः?		35
	— डा. एन्. सि. बि. रघुनाथाचार्यः	
6. अभेदैकत्वसंख्या - एकं समीक्षणम्		43
	— प्रो. के. वि. रामकृष्णमाचार्यः	
7. भारतीयदर्शनेषु कारणतास्वरूपविचारः		47
	— प्रो. डि. प्रह्लादाचार्यः	

8.	न्यायदर्शने व्याख्यानपरम्परा	59
	— डा. किशोरनाथ झा	
9.	अन्यथासिद्धिसंख्याविमर्शः	71
	— प्रो. के. ई. गोविन्दन्	
10.	वाराणसी धर्मसूरेः साहित्यरत्नाकरणस्य वैशिष्ट्यम्	74
	— प्रो. वि. कुटुम्बशास्त्री	
11.	रसवदलङ्कारस्वरूपम्	88
	— डा. एच्. वि. नागराजराव्	
12.	सन्देशकाव्यपरिचयः	101
	— प्रो. एन्. पि. उष्णी	
13.	रुद्रटकाव्यालङ्कारे औचित्यं लोकवृत्तनिर्वहणनिरूपणं च	107
	— डा. किशोरनाथ झा	
14.	Does the supreme self also undergo the same joys and surrows as the individual self ?	115
	— Prof. M. Narasimhacharya	
15.	The Śābdabodha-Dvaita View	121
	— Prof. D. N. Shanbhag	
16.	Indian and Buddhist Studies in Japan	133
	— Prof. Keiji Takeuchi	
17.	South India - As known to the Arthaśāstra	152
	— Dr. P.V. Narayanan	

राष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठग्रन्थमाला - ७९

ISSN: 2231 - 0452

राष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठस्य षण्मासिकी शोधपत्रिका

महस्विनी

कुसुमम् : द्वितीयम्

वर्षम् : २०००

प्रधानसम्पादकः

आचार्यः डि. प्रह्लादाचार्यः

कुलपतिः, राष्ट्रियसंस्कृतविद्यापीठम्, तिरुपति:

राष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्

(मानितविश्वविद्यालयः)

तिरुपति: - ५१७ ५०७ (आन्ध्रप्रदेशः)

विषयानुक्रमणिका

प्रस्तावना	— प्रो. डि. प्रह्लादाचार्यः	
	प्रधानसम्पादकः	
विनिवेदनम्	— प्रो. के.वि.रामकृष्णमाचार्यः	
	सम्पादकः	
1.	मीमांसकाभिमतं शब्दनित्यत्वम्	1
	— प्रो. एन्. एस्. आर्. ताताचार्यः	
2.	मीमांसकदृष्ट्या प्राचीनविधिशास्त्रस्य समीक्षणम्	23
	— प्रो. वाचस्पतिः उपाध्यायः	
3.	आनन्दमयेत्यत्र मयदर्थविचारः	43
	— प्रो. एम्. एल्. नरसिंहमूर्तिः	
4.	Knowledge according to Advaita Vedanta	49
	— डा. एम्. साईरामसुब्रह्मण्यशर्मा	
5.	अद्वैतवेदान्तस्य प्रस्थानद्वयम् - भामती विवरणं च	56
	— डा. के. रमादेवी अम्मा	
6.	विशिष्टाद्वैतसिद्धान्तानुसारेण निर्विकल्पकस्वरूपविचारः	61
	— प्रो. का.ई.देवनाथः	
7.	पाणिनीयपारिभाषिकपदविमर्शः	70
	— डा. जा. रामकृष्णः	

8.	अ इ उ ण् इत्यत्र विसन्धिता कथम्?	76
	— डा. रा. देवनाथः	
9.	महाभाष्ये वर्णिताः विद्याविशेषाः	80
	— डा. वि. मुरलीधरशर्मा	
10.	स्फोटपदनिष्पत्तिः	92
	— डा. के. विष्णुनम्बुतिरि	
11.	प्रश्नशास्त्रम्	95
	— डा. ए. श्रीपादभट्टः	
12.	वाचामगोचरं जगत्	103
	— डा. आर्. आर्. शास्त्री	

राष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठग्रन्थमाला - १०४

ISSN: 2231 - 0452

राष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठस्य षणमासिकी शोधपत्रिका

महस्विनी

कुसुमम् : तृतीयम्

वर्षम् : २००३

महामहोपाध्यायानाम् एन्. एस्. रामानुजताताचार्याणाम्
अभिनन्दनसञ्चिका

प्रधानसम्पादकः

आचार्यः डि. प्रह्लादाचार्यः

कुलपतिः, राष्ट्रियसंस्कृतविद्यापीठम्, तिरुपतिः

राष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्

(मानितविश्वविद्यालयः)

तिरुपतिः - ५१७ ५०७ (आन्ध्रप्रदेशः)

विषयानुक्रमणिका

पुटसंख्या

पुरोवाक्	— डा. वा.रा. पचमुखी कुलाधिपतिः, राष्ट्रियसंस्कृतविद्यापीठम्	
पूर्वभाष्यम्	— आचार्यः डि. प्रह्लादाचार्यः, प्रधानसम्पादकः	
विनिवेदनम्	— आचार्यः के.वि.रामकृष्णमाचार्यः, सम्पादकः	
नावल्पाकम् शठकोपरामानुजताताचार्याणां परितयः		17
— आचार्यः के.ई. गोविन्दन्		
Śrī Rāmānuja Tātācārya : His Life and Personality		23
— Prof. N. Veezhinathan		
Profile of Mahāmahopādhyāya N.S. Rāmānuja Tātācārya		39
छायाचित्रमालिका		53
वरिवस्या		69
— आचार्यः एस्. बि. राघुनाथाचार्यः		
समभिनन्दनम्		70
— आचार्यः एन्. सि. वि. नरसिंहाचार्यः		
आचार्योत्तंसाः श्रीमन्तः रामानुजताताचार्याः		75
— आचार्यः आर्. वासुदेवन् पोत्ति		
आर्या - विंशतिका		77
— श्री जगन्नाथपाठकः		

यशोऽस्य विवर्धताम्	79
— आचार्यः वि. कण्णन्	
आजम्बुकल्याणपुरम्	81
— डा. जि. एस्. आर्. कृष्णमूर्तिः	
स्मृतिकणाः	91
— डा. के. विष्णुनम्पूतिरिः	
आकारः आकारश्च	92
— श्री चेल्लम् श्रीनिवासाचार्यः	
ताताचार्यः कुलपतिचरो वर्तत सर्वमान्यः	95
— आचार्यः राधाकान्तठाकुरः	

वेदवेदाङ्गविभागः

1. Vedic Literature and their impact on society with special reference to Brāhmaṇas	1
— Prof. D. Pralada Char	
2. Pāṇini and Chomsky	7
— Prof. K.V. Ramakrishnamacharya	
3. को 'भावः' पाणिनीयानाम् ?	20
— डा. जा. रामकृष्णः	
4. संख्यास्वरूपविमर्शः	25
— डा. आजादमिश्रः	

5. निरुक्तं ह्यर्थप्रधानम् 31
— डा. रा. देवनाथः
6. कुजदोषविचारः 38
— डा. ए. श्रीपादभट्टः

न्यायविभागः

1. न्यायशास्त्रं सर्वशास्त्रोपकारकम् 45
— आचार्यः वसिष्ठनारायण झा
2. प्रमाणैरर्थपरीक्षणं न्यायः 51
— डा. किशोरनाथ झा
3. प्राचीननव्यन्याययोः सैद्धान्तिकं पृथक्त्वम् 67
— आचार्यः एन्. आर्. कण्णन्
4. पञ्चावयवस्वरूपं, तदर्थश्च न्यायमते अभिप्रायभेदाः 75
— डा. वि. वासुदेवन्
5. प्रमाणानुग्राहकस्तर्कः 83
— डा. पि.टि.जि.वै. सम्पत्कुमाराचार्युलु
6. वैशेषिकदर्शनस्य वैशिष्ट्यम् 91
— आचार्यः बि. नरसिंहाचार्युलु
7. Word-Reference-Universal or Individual 95
— Prof. K.E.Devanathan
8. Theory of Semantic Competency 102
— Dr. V.P. Bhatta

9. On Viśeṣaṇa - Viśeṣya - Bhāva 107
— Dr. S. Revathy
10. Vācaspati Mīśra's Interpretation of Hetvābhāsa 111
— Dr. S. Ranganath

मीमांसाविभागः

1. The concept of Samavāya 118
— Dr. S. Ranganath
2. मीमांसकमते लिङ्गार्थविचारः 124
— आचार्यः एन्. आर्. श्रीनिवासन्
3. मीमांसाशास्त्रवैशिष्ट्यविमर्शः 130
— आचार्यः व.ना. कृष्णरामानुजताताचार्यः
4. मीमांसायामर्थवादप्रयोजनम् 136
— श्री चन्द्रकान्तः

अद्वैतवेदान्तविभागः

1. Advaitin's Critique Āśrayānupapatti 140
— Prof. V. Kutumba Sastri
2. अनुपलब्ध्यभावयोर्विषये भाष्यवार्तिकदृष्टिः 149
— आचार्यः एम्. एल्. एन्. मूर्तिः
3. अज्ञानं शुद्धचिदाश्रितम् 153
— आचार्यः श्रीपादसुब्रह्मण्यम्

4. संविदात्मनोरभेदः 157
— डा. एम्. सायिरामसुब्रह्मण्यशर्मा
5. ईस्वरसिद्धिः 161
— डा. मणिद्राविडः

विशिष्टाद्वैतवेदान्तविभागः

1. सत्ख्यातिसमर्थनम् 163
— आचार्यः एन्. वरदाचार्यः
2. वस्तुपरिच्छेदः 169
— म.म.वा. श्रीवत्साङ्गाचार्यः
3. अभयप्रदानसारे विभीषणशरणागतिविमर्शः 174
— आचार्यः के. ई. गोविन्दन्
4. विशिष्टाद्वैतमतमनुसृत्य ब्रह्मणः उपादानत्वसमर्थनम् 180
— श्री वि. आर्. वेङ्कटदीक्षिताचार्यः
5. ऐक्यशास्त्र्यसमर्थनम् 185
— डा. सि. राघवन्
6. श्रीवैष्णवसम्प्रदायः - आत्वारसूरयः 191
— डा. सि. रङ्गनाथन्
7. पाञ्चरात्रप्रामाण्यम् 202
— डा. टि.वि. राघवाचार्यः

द्वैतवेदान्तविभागः

1. Understanding of God and World in Dvaita Vedānta 210
— Prof. D.N. Shanbhag
2. द्वैतनये शब्दोपलब्धिक्रमः 220
— विद्वान् ए.वि. नागसम्पिगे
3. अहं ब्रह्मास्मीति श्रुत्यर्थविचारः 225
— डा. नरसिंहाचार्यपुरोहितः

अलङ्कारशास्त्रविभागः

1. “राजनारायणं लक्ष्मीस्त्वामालिङ्गति निर्भरम्”
“पादाम्बुजं भवतु मे विजयाय मञ्जुमञ्जीरशिञ्जितमनोहरमम्बिकायाः” 228
— आचार्यः के. रामसूर्यनारायणः
2. लक्षणालक्षणविमर्शः 231
— डा. लक्ष्मीनारायणभट्टः
3. लोचने प्रतिभातत्त्वम् 237
— म.म. रेवाप्रसादद्विवेदी
4. नव्यालङ्कारिकविचारधारायाम् ‘अभिनव’ रसस्वरूपविचारः 243
— डा. एस्. वि रङ्गरामानुजाचार्यः
5. तच्चेतसा स्मरति नूनमबोधपूर्वम् 249
— डा. सिहेच्. पि. सत्यनारायणः

6.	मा. निषाद	258
	— आचार्यः के. हयवदन पुराणिकः	
7.	पण्डितराजस्य मौलिकाः सिद्धान्ताः	270
	— डा. गोपराजु रामः	
8.	Prasajyapraṭiṣedha & Paryudāsa Mahimabhaṭṭa	272
	— Dr. C. Rajendran	
9.	Someśvara's Mānasollāsa and Basavabhūpāla's Śivatattvaratnākara	276
	— Vidvan H.V.Nagaraja Rao	
10.	'Mṛcchakaṭīka' : A socio-philosophical Perspective	283
	— Prof. K. Gayathri Devi	
11.	Mahākāvyaṃ Prabandhaḥ - A Novel definition of Kāvya	287
	— Dr. (Mrs.) M.V. Ramana	
12.	स्तोत्रसाहित्यस्य उत्पत्तिर्विकासश्च	290
	— डा. के. राजगोपालन्	

आगमादिविभागः

1.	पाञ्चरात्रागमः	295
	— आचार्यः लक्ष्मीनरसिंहभट्टः	
2.	पाञ्चरात्रमतानुरोधेन स्वर्थपरार्थयजनाधिकारिविवेकः	305
	— आचार्यः सेतुमाधवाचार्यः	

3.	A Note on the Concept of Bhakti	313
	— Prof. S. B. Raghunathacharya	
4.	Greatness of Sanskrit Language	321
	— Prof. P.V. Arunachalam	
5.	मनः	327
	— डा. वि. मुरलीधरशर्मा	
5.	Trigonometry in the Sanskrit Works - An Introduction	337
	— Sri Venkatesha Moorthy	

राष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठग्रन्थमाला - १३०

ISSN: 2231 - 0452

राष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठस्य षाण्मासिकी शोधपत्रिका

महस्विनी

कुसुमम् : चतुर्थम्

वर्षम् : २००३

प्रधानसम्पादकः

आचार्यः डि. प्रह्लादाचार्यः

कुलपतिः, राष्ट्रियसंस्कृतविद्यापीठम्, तिरुपति:

राष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्

(मानितविश्वविद्यालयः)

तिरुपति: - ५१७ ५०७ (आन्ध्रप्रदेशः)

विषयानुक्रमणिका

पुरोवाचनिका — आचार्य: डि. प्रह्लादाचार्यः, प्रधानसम्पादकः
सम्पादकीयम् — डा. सिहेच्. पि. सत्यनारायणः, सम्पादकः

1. प्रत्यक्षलक्षणे अव्यपदेश्यपदार्थविचारः 1
— आचार्यः का.ई. देवनाथः
2. The Interpretation of Tattvamasi' according to
Dharmarajadharindra 7
— Prof. G.A.Sarma
3. Ways of Communications in Distance Education 11
— Prof. Rajeshwar Upadhyaya
4. पञ्चलक्षणां चतुर्थलक्षणे जगदीशगदाधरयोः कश्चन मतभेदः 21
— डा. ओरुगन्टि श्रीरामलाल शर्मा
5. जैनदर्शने प्रमाणप्रमेयमीमांसा 25
— आनन्दतीर्थ वि. नागसम्पिगे
6. मघवा बहुलम् 37
— डा. के. विष्णुनम्पूतिरि
7. रसो वै सः 41
— डा.सूरं श्रीनिवासुलु
8. वेणीसंहारम् - नायकविचारः 49
— डा. पि. वरप्रसादमूर्तिः
9. पद्यसाहित्यम् 55
— विद्वान् डा. टि.वि.सत्यनारायणः

10. Dusanoddhara of Narahari Upadhyaya 65
— Dr. P.T.G. Sampath Kumaracharya
11. वैनतेयविषये श्रीवैखानसपाञ्चरात्रयोः मतभेदः 73
— डा. वेदान्तं श्रीविष्णुभट्टाचार्यः
12. अध्यापकशिक्षासंसाधनानि 79
— डा. रजनीकान्तशुक्लः
13. श्रीबोधेन्द्रसरस्वतीस्वामिनः चरितम् 90
— डा. वि. पुरन्दरेडि
14. द्वैतवेदान्तरीत्या स्फोटवादविमर्शः 97
— पं. वीरनारायण एन्. के. पाण्डुरङ्गी
15. अद्वैतवेदान्तस्य प्रस्थानद्वयम् - भामती विवरणञ्च 119
— श्रीमती ए.के.रमादेवि अम्मा
15. अद्वैतशतकम् - एकमवलोकनम् 123
— डा. के. मुत्तुलक्ष्मी
16. “इको यणचि” इति सूत्रार्थप्रतिपादनानसरे
प्रौढमनोरमालघुशब्दरत्नकारयोरशयभेदसमीक्षणम् 128
— डा. के.वी. सोमयाजुलु
17. साहित्यशास्त्रीयध्वनिभेदोपभेदविचारे
मीमांसाशास्त्रचिन्तनोपस्कारः 135
— डा. विरूपाक्ष वि. जड्डिपाल
18. मलमासविचारः 148
— डा. ए. श्रीपादभट्टः

राष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठग्रन्थमाला - १५१

ISSN: 2231 - 0452

राष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठस्य षाण्मासिकी शोधपत्रिका

महस्विनी

कुसुमम् : पञ्चमम्

वर्षम् : २००६

प्रधानसम्पादकः

आचार्यः हरेकृष्णशतपथी

कुलपतिः, राष्ट्रियसंस्कृतविद्यापीठम्, तिरुपति:

राष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्

(मानितविश्वविद्यालयः)

तिरुपति: - ५१७ ५०७ (आन्ध्रप्रदेशः)

विषयानुक्रमणी

पुरोवाक् — आचार्यः हरेकृष्णशतपथी, प्रधानसम्पादकः
सम्पादकीयम् — डा. सिहेच् पि. सत्यनारायणः, सम्पादकः

1. मीमांसाशास्त्रस्य साम्प्रतिकलोकव्यवहारेषु उपादेयत्वम् 1
— डा. रा.न. अरलीकट्टी
2. वेदान्तदर्शने ब्रह्मस्वरूपम् 16
— आचार्यः राजेन्द्रमिश्रः
3. सत्यं ज्ञानमनन्तं ब्रह्म 34
— आचार्यः एम्. एल्. नरसिंहमूर्तिः
4. Contribution of Melputtur Narayana Bhatta
to Sanskrit Literature 40
— Dr. V.R. Muralidharan
5. रससूचीदर्शनम् 52
— के. एम्. सङ्गमेशन्
6. ऋ and लृ as Vowels - The Rationale of
Sanskrit Grammarians 56
— Dr. P. Narasimhan
7. शतरुद्रीयम् 67
— डा. एन्.के. सुन्दरेश्वरन्
8. नानार्थकस्य शब्दस्य वाचकत्वे नियन्त्रिते ... 72
— डा. जि. यस्. आर्. कृष्णमूर्तिः
9. सतां हि सन्देहपदेषु प्रमाणमन्तःकरणप्रवृत्तयः 90
— डा. सिहेच् पि. सत्यनारायणः

10. यज्ञः स्वास्थ्यप्रदपर्यावरणञ्च — डा. वि. पुरन्दररेड्डी	102
11. ऋतुसन्देशः — डा. राणीसदाशिवमूर्तिः	108
12. KASHI: A Great Seat of Sanskrit Learning — Dr. Bhavesh Kumar	116
13. Indian moral life and human values : In special reference to education — Arvind Kumar Pandey	132
14. ब्रह्मसत्यं जगन्मिथ्या - जीवो ब्रह्मैव नापरः — डा. के. गणपतिभट्टः	138
15. सर्वपदशक्तिविचारः — डा. सिहेच्. सत्यनारायणः	143
16. सिद्धान्तदर्पणे श्रीजगन्नाथः — डा. बलरामपण्डा	149
17. आधरोऽधिकरणम् — डा. जगदीशभट्टः	158
18. भारविमाघयोः यमकालङ्कारप्रयोगनिपुणता — डा. पि. सुभद्रा	165
19. चित्रकाव्यविचारः — डा. राघवेन्द्रभट्टः	174
20. न्यायवैशेषिकमतयोः अपवर्गविमर्शः — डा. दिल्लीपकुमारमिश्रः	179
21. उपाधिः — डा. रमा	187

राष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठग्रन्थमाला - १९५

ISSN: 2231 - 0452

राष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठस्य षाण्मासिकी शोधपत्रिका

महस्विनी

कुसुमम् : षष्ठ (२००८)

वर्षम् : २००८

सम्पुटम् : प्रथमं द्वितीयञ्च

प्रधानसम्पादकः

आचार्यः हरेकृष्णशतपथी

कुलपतिः, राष्ट्रियसंस्कृतविद्यापीठम्, तिरुपतिः

राष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्

(मानितविश्वविद्यालयः)

तिरुपतिः - ५१७ ५०७ (आन्ध्रप्रदेशः)

विषयानुक्रमणिका

पुरोवाचनिका — आचार्यः हरेकृष्णशतपथी, कुलपतिः प्रधानसम्पादकश्च
सम्पादकीयम् — डा. सिहेच्. पि. सत्यनारायण, सम्पादकः

शोधलेखाः

1. निषादस्थपतिन्यायः 1
— के. ई. देवनाथन्
2. लुडर्थः 9
— रामानुजदेवनाथन्
3. व्यवस्थितविभाषायाः स्वरूपं प्रयोजनञ्च 15
— वसन्त कुमार भट्ट
4. The legend of Rama as depicted in Bouddha
and Jaina literatures 19
— C. Upendra Rao
5. Time and Works of Narasimha 29
— Arun Kumar Upadhyay
6. ईश्वरस्य पूर्णत्वम् 41
— एस्. कण्णन्
7. दोषाङ्कुशविमर्शः 53
— गुळ्ळपल्लि श्रीरामकृष्ण मूर्ति
8. Negation in the syntax of Modern Samskruta 73
— Rajashree Oak & Malhar Kulakarani

9.	The view of Kalidasa on Education — C. Durga Prasada Rao	97
10.	भासर्वज्ञाभिमतात्मस्वरूपम् — विष्णुपद महापात्र	101
11.	आधुनिकभारतीयसंस्कृतसाहित्ये विद्यावाचस्पति-अमीरचन्दशास्त्रिणः योगदानम् — रजनीकान्त शुक्ल	107
12.	The effects of select yogic practices and physical exercises on back pain among the women patients — M.A. Naidu	115
13.	क्रियाद्वारा व्यक्तेः व्यवहारपरिवर्तनस्य मनोवैज्ञानिकं परिशीलनम् — एन्. लता	123
14.	Some Principles of Management Gleaned from the Arthasastra — Viroopaksha V. Jaddipal	127
15.	उपनयनमुहूर्तः — ए. श्रीपाद भट्ट	143
16.	वैष्णवागमयोर्विभवः — वेदान्तं श्रीविष्णुभट्टाचार्य	149
17.	मम्मटमते भावादिध्वनिनिर्णयः — सत्यनारायण आचार्य	159
18.	कुजदोषविचारः — उष्णिक्कृष्णन् नम्पियातिरि	169

19. The Techniques of Narration in the Pancatantra -
An Analysis 175
— R. Deepta
20. Role and Importance of Language in the six orthodox
systems of Indian Philosophy 183
— Rani Sadasiva Murthy
21. Mahabhasya and Indian Philosophy 191
— K. Suryanarayana
22. भगवदुपासनायाः मोक्षोपायत्वम् 203
— दिल्लीप कुमार मिश्र
23. कविदृष्टेरुन्मेषः 209
— सोमनाथ दाश
24. पाणिनीयदिशा अनुबन्धाः, तेषां प्रयोजनानि च 215
— पि. वेङ्कटाचलपति
25. वैयाकरणनये धात्वर्थसिद्धान्तसङ्ग्रहः 227
— पङ्कज कुमार व्यास

—:O::—

राष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठग्रन्थमाला - २३४

ISSN: 2231 - 0452

राष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठस्य षाण्मासिकी शोधपत्रिका

महस्विनी

कुसुमम् : सप्तमम्

वर्षम् : २००९

सम्पुटम् : प्रथमम्

प्रधानसम्पादकः

आचार्यः हरेकृष्णशतपथी

कुलपतिः, राष्ट्रियसंस्कृतविद्यापीठम्, तिरुपतिः

राष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्

(मानितविश्वविद्यालयः)

तिरुपतिः - 517 064 (आन्ध्रप्रदेशः)

शोधलेखसूची

— :: —

विषयः	पुटसंख्या
पुरोवाक् — आचार्यः हरेकृष्णशतपथी, प्रधानसम्पादकः सम्पादकीयम् — डा. के. सूर्यनारायणः, सम्पादकः	
1. Epic in Western literature and Sanskrit Mahākāvya — Dr. S. Ramaswamy	1
2. संस्कृतशास्त्राध्ययनावश्यकता — प्रो. वि. मुरलीधर शर्मा	11
3. वरदराजाभिमतः निर्विकल्पकविचारः — डा. पि.टि.जि.वै. सम्पत्कुमाराचार्युलु	19
4. Influence of yogic practices and physical exercise on stress induced disease patients — Dr. M. Adikesavulu Naidu	23
5. Spiritual Value of Management Science in Ancient India - A Study — Dr. Khagendra Patra	37
6. गोचरविचारः — डा. वि. उष्णिक्कृष्णन् नम्प्यातिरि	49

7. The incarnations of Visnu in the Puranas
and their Vedic origin 55
— Dr. Manjula Devi
8. Underground water exploration in Indian tradition
with special reference to Brhatsamhita of Varahamihira 71
— Dr. Ram Nath Jha
9. काव्यानुमितेरनुमानाऽलङ्कारध्वनौ प्रवेशः 81
— डा. रामकुमार शर्मा
10. The art of thieving as narrated by Sudraka
in Mrcchakatika 91
— Dr. K. Yedukondalu
11. The concept of Dravya in Paninian grammar 107
— Dr. K.Suryanarayana
12. काव्यदोषाः 117
— डा. चन्द्रकला आर्. कोण्डी

—:O::—

राष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठग्रन्थमाला - २६१

ISSN : 2231 - 0452

राष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठस्य षाण्मासिकी शोधपत्रिका

महस्विनी

कुसुमम् : सप्तमम्

वर्षम् : २००९

सम्पुटम् : द्वितीयम्

प्रधानसम्पादकः

आचार्यः हरेकृष्णशतपथी

कुलपतिः, राष्ट्रियसंस्कृतविद्यापीठम्, तिरुपतिः

राष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठम्

(मानितविश्वविद्यालयः)

तिरुपतिः - ५१७ ५०७ (आन्ध्रप्रदेशः)

शोधलेखसूची

— :: —

विषयः	पुटसंख्या
पुरोवाक् — आचार्यः हरेकृष्णशतपथी, प्रधानसम्पादकः सम्पादकीयम् — डा. के. सूर्यनारायणः, सम्पादकः	
1. अतिव्याप्तिलक्षणविमर्शः — प्रो. ओ. श्रीरामलाल शर्मा	1
2. The concept of united human family in the scriptures — Dr. (Mrs.) M. V. Ramana	7
3. ध्वनिलक्षणविमर्शः — डा. श्रिष्टि लक्ष्मीकुमार शर्मा	11
4. A brief study of first three chapters of Siddhanta Shekhara of Sripati in the light of Siddhanta Shiromani of Bhaskara — Dr. A. Sripada Bhat	27
5. Mythical mode in the Bhâratâyanam — Dr. Kshirod Chandra Dash	37
6. The Kiratarjuniyatika of Jonaraja : An effort to critically edit the commentary — Dr. Viroopaksha V. Jaddipal	41
7. विवर्तपरिणामयोः स्वरूपनिरूपणम् — डा. सुकान्त कुमार सेनापति	63

8. Environmental awareness in Sanskrit vedic and sastra literature	71
— Dr. Rani Sadasiva Murty	
9. प्रबन्धकोटिकं गीतगोविन्दम्	81
— डा. मञ्जुश्री त्रिपाठी	
10. स्मृतयः मानवीयमूल्यानि च	99
— डा. राधागोविन्द त्रिपाठी	
11. Usha - the coronal layer of the Sun	107
— Rajeshwar Mukhopadhyay	
12. अपभ्रंशेषु शक्तिः	111
— डा. सङ्कर्षण पण्डा	
13. श्रीजगन्नाथरथोत्सवकाव्ये श्रीक्षेत्रसंस्कृतिः	115
— श्वेतपद्मा शतपथी	
14. जातवेददीक्षितप्रणिताया अप्रकाशितव्याख्यायाः अमरकोशबृहद्वृत्तेः वैशिष्ट्यम्	119
— जि. राजशेखर रेड्डी	